

Імобілізація та транспортування тварин

Викладач: канд. біол. наук, доц. Сарабеев Володимир Леонідович

Кафедра: біології лісу, мисливствознавства та іхтіології, 3й корп. ЗНУ, ауд. 217

Email: volodimir.sarabeev@gmail.com

Телефон: (061)228-76-19 (кафедра)

Facebook Messenger: <https://www.facebook.com/groups/forest.bio.ZNU/>

Освітня програма, рівень вищої освіти	Біологія; Магістр					
Статус дисципліни	За вибором					
Кредити ECTS	3	Навч. рік	2021-2022 2 семестр	Рік навчання - Тижні	1	14
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів	2	Лекційні заняття - 20 год Лабораторні - 10 год Самостійна робота - 60 год.		
Вид контролю	Залік					
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2640					
Консультації:	Після занять, або за домовленістю через месенджери					

ОПИС КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Імобілізація та транспортування тварин» є надання студентам основних відомостей щодо сучасних технологій імобілізації, транспортування та тимчасової перетримки диких тварин. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Імобілізація та транспортування тварин» є надання студентам комплексу теоретичних знань про методи відловлювання та способи фізичної фіксації диких тварин, сучасні технології тимчасової перетримки та транспортування різними видами транспорту диких тварин, фармакологічні групи препаратів, що використовуються для імобілізації диких тварин, а також формування практичних вмінь та навичок щодо застосування технічних засобів та фармакологічних препаратів для імобілізації диких тварин в умовах мисливських господарств.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент **зможє опанувати:**

- методи організації відловлювання диких тварин;
- сучасні технології утримання диких тварин;
- фармакологічні препарати для імобілізації диких тварин в умовах мисливських господарств;
- безпечні способи відловлювання та фізичної (механічної) фіксації диких тварин різних видів;
- сучасні технології утримання диких тварин після відловлювання та імобілізації;
- визначати способи транспортування тварин різними видами транспорту;
- здійснювати, в межах повноважень ветеринарно-санітарний контроль під час імобілізації, відловлювання, утримання диких тварин, їх тимчасової перетримки в умовах неволі та транспортування;
- алгоритми застосування фармакологічних препаратів для імобілізації диких тварин;
- застосовувати заходи попередження негативного впливу препаратів на організми диких тварин.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани семінарських занять, методичні рекомендації до виконання лабораторних та індивідуальних дослідницьких завдань на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2640>

1. Zoo Animal and Wildlife Immobilization and Anesthesia, Second Edition July 2014 DOI:10.1002/9781118792919.ch9 In book: Zoo Animal and Wildlife Immobilization and Anesthesia (pp.139-147)Edition: 2ndChapter: 9Publisher: Wiley BlackwellEditors: Gary West, Darryl Heard, Nigel Caulkett.
2. Sontakke, Sadanand & Umapathy, Govindhaswamy & Kumar, Devender & Singh, DN. (2017). A manual on Chemical Immobilization of wild animals.
3. Fahlman, Åsa. (2008). Advances in wildlife immobilisation and anaesthesia. Doctoral Thesis Swedish University of Agricultural Sciences Uppsala 2008

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Контроль навчальної діяльності здійснюється за допомогою системи оцінювання за 100-бальною шкалою, за результатами поточного і підсумкового контролю.

Визначення рівня знань, умінь і навичок засвоєних студентом з навчальної дисципліни здійснюється у формі поточної та підсумкової атестації. Співвідношення між поточним і підсумковим контролем у загальній оцінці навчальної діяльності студента з дисципліни становить 60:40.

Поточна атестація - орієнтована на визначення рівня оперативного засвоєння студентами змістового модуля - розуміння і запам'ятовування навчального матеріалу. Виконання студентом завдань поточного контролю є обов'язковим етапом вивчення дисципліни. Формами поточного контролю з навчальних занять є: складання студентами модульних тестів; підготовка та захист практичних робіт. Максимальна кількість балів за результатами поточного контролю - 60 балів.

УВАГА! Студент допускається до підсумкового контролю за умови набору не менше 35 балів із 60 поточних.

А. Модульні заходи (60 балів), два модулі по 30 балів кожний.

Відвідування та написання конспектів лекцій - **6 балів**, по 0,5 балів за присутність на кожній лекції та повне, охайне написання конспекту лекції; 0 балів - конспект лекції відсутній або неповний та неохайно оформлений.

Відповіді на практичних заняттях - **22 бали** (кожний студент повинен усно відповісти на теоретичне та практичне питання). Теоретичне питання оцінюється за 8-ми бальною шкалою, а практичне за 6-и бальною шкалою. В межах кожного модуля підраховується середній бал успішності відповідей студента, який в межах кожного модуля може скласти максимум 12 балів.

Критерії оцінювання теоретичних питань:

7 балів виставляється студенту у випадку, коли його відповідь бездоганна за змістом, формою, обсягом. При відповіді глибоко розкриває поставлені питання, а також показує глибокі знання сучасної навчальної літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних, галузевих дисциплін, доцільно використовує вивчений матеріал при наведенні прикладів.

6 балів передбачає високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності в неосновних питаннях, доцільно використовує вивчений матеріал при наведенні прикладів. Можливе слабке знання додаткової літератури.

5 балів передбачає високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь містить деякі неточності, недостатня чіткість у визначенні окремих формулювань. Виникають складності при формулюванні узагальнюючих висновків. Студент доцільно використовує вивчений матеріал при наведенні прикладів. Додаткова література недостатньо пророблена.

4 бали студент відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока і містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладення матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

3 бали передбачає неповні знання студента основної літератури, студент лише в загальній формі розбирається у матеріалі, відповідь неповна і неглибока, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів. Відповідь оформлена неохайно, зі значної кількістю помилок.

2 бали ставиться, коли студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок у відповіді.

1 бал ставиться, коли студент не розкрив поставлені питання, не виявив здатності засвоїти матеріал в обсязі, достатньому для подальшого засвоєння курсу.

0 балів - студент був відсутній на занятті без поважної причини.*

Критерії оцінювання практичних питань:

5 балів передбачає високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь повна, логічна з елементами самостійності, доцільно використовується вивчений матеріал при наведенні прикладів. Студент показує знання додаткової літератури.

4 бали передбачає досить високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів. Можливі труднощі при формулюванні узагальнюючих висновків, слабке знання додаткової літератури. Додаткова література недостатньо пророблено.

3 бали студент відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока і містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладення матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

2 бали передбачає неповні знання студента основної літератури, студент лише в загальній формі розбирається у матеріалі, відповідь неповна і неглибока, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів. Відповідь оформлена неохайно, зі значної кількістю помилок.

1 бал ставиться, коли студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок у відповіді.

0 балів - ставиться, коли студент не розкрив поставлені питання, не виявив здатності засвоїти матеріал в обсязі, достатньому для подальшого навчання.

Оформлення протоколів практичних занять - 10 балів (4-5 балів - повне та охайне оформлення протоколу, студент відповідає на додаткові питання повністю або частково; 2-3 бали - протокол практичного заняття неповний, неохайно оформлений, або у студента виникають труднощі при відповідях на додаткові питання, 1 бал - протокол неповний і студент не відповідає на додаткові питання, 0 балів - протокол практичного заняття відсутній). В межах кожного модуля рахується середній бал успішності оформлення та захисту протоколів практичних занять.

Модульна контрольна робота - 22 бали (Студенти виконують дві модульні контрольні роботи. Кожна модульна контрольна робота містить теоретичне та практичне питання, що оцінюються за 6-ти та 4-бальною шкалою, відповідно, та 3 тестових питань, які оцінюються по 1 балу).

Відповіді на практичне питання оцінюються за шкалою:

“3 бали” виставляється студенту тоді, коли його відповідь бездоганна за змістом, формою, обсягом. Це означає, що студент в повній мірі за програмою засвоїв увесь навчальний матеріал, викладений в підручниках та інших джерелах і на практичних, семінарських заняттях, показує

знання не лише основної, а й додаткової літератури, першоджерел, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних, галузевих дисциплін, вміє пов'язати вивчений матеріал з реальною дійсністю.

“2 бали” передбачає також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності, або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість в визначенні понять, наведенні прикладів.

“1 бал” передбачає наявність знань лише основної літератури, студент відповідає по суті питання, і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних завдань.

“0 балів” ставиться, коли студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, відповідає не по суті, робить велику кількість помилок у відповіді.

Критерії оцінювання тестового питання:

Тестові питання містять 1-2 правильні відповіді. Студент отримує 1 бал за кожне правильно позначене тестове завдання; 0,5 балів за завдання, де позначено одне з двох правильних відповідей та 0 балів - при помилковому позначенні відповіді.

Б. Індивідуальне завдання (20 бал).

Індивідуальна робота приймається у виді рефератів та їх захисту. Написання та представлення (ілюстраційні матеріали, усна доповідь) реферату оцінюються по 7-м балів за кожний вид здачі реферату. Студент повинен відповісти на шість додаткові питань за темою реферату та/або запитати іншого студента за темою реферату останнього. Студент отримує 1 бал за кожну правильну та повну відповідь або складене питання; 0,5 балів за не повну відповідь, або питання; 0 балів за неправильну відповідь, недоречне запитання, або за відсутності відповіді та питання.

В. Залік (20 балів).

Залік включає теоретичне та практичне питання по 7 балів кожне та 6 тестових завдання по одному балу кожне.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 - 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 - 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 - 84 (добре)		
Э	70 - 74 (задовільно)		
E	60 - 69 (достатньо)	3 (задовільно)	Не зараховано
BX	35 - 59 (незадовільно - з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	
B	1 - 34 (незадовільно - з обов'язковим повторним курсом)		

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1	Відвідування та написання конспектів лекцій	тиждень 1-7	3%
	Відповіді на практичних заняттях	тиждень 1-6	11%
	Оформлення протоколів практичних занять	тиждень 7	5%
	Модульна контрольна робота	тиждень 7	11%
Змістовий модуль 2	Відвідування та написання конспектів лекцій	тиждень 8-14	3%
	Відповіді на практичних заняттях	тиждень 8-13	11%
	Оформлення протоколів практичних занять	тиждень 14	5%
	Модульна контрольна робота	тиждень 14	11%
Підсумковий контроль (max 40%)			
Презентація та захист індивідуального завдання		тиждень 14	20%
Підсумкове теоретичне завдання		тиждень 15	20%
Разом			100%

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ

№ з/п	Назва теми	тиждень	години	Вид заняття
Модуль 1.				
1.	Тема 1. Вступ. Ветеринарно-санітарний нагляд в мисливському господарстві. Хвороби мисливських тварин. Види хвороб та їх збудники.	1	2	лекція
		1	2	лаб. робота
2.	Тема 2. Інфекційні хвороби. Туляремія. Бруцельоз. Туберкульоз. Лептоспіроз. Сибірка. Сказ. Чума м'ясоїдних тварин. Ящур. Орнітоз.	2	2	лекція
		3	2	лаб. робота
3.	Тема 3. Інвазійні захворювання. Протозойні хвороби. Піроплазмідози. Кокцидіози. Токсоплазмози.	3	2	лаб. робота
4.	Тема 4. Інвазійні захворювання. Гельмінтози. Нематодози. Трихінельоз. Аскаридоз. Цистодози. Трематодози. Загальні відомості про антигельмінтики. Методи дегельмінтації тварин.	4	2	лекція
		5	2	лаб. робота
5.	Тема 5. Інвазійні захворювання. Арахноентомози. Короста. Демодекоз. Ентомози.	5	2	лекція
		6	2	лаб. робота
6.	Тема 6. Незаразні захворювання. "Самолікування, самогігієна" диких тварин. Травми. Набряк легенів. Розлад шлунку. Артрит. Альбінізм. Хлорохроїзм. Крипторхизм. Отруєння диких тварин.	7	2	лекція
		7	2	лаб. робота

Модуль 2.

7.	Тема 7. Ветеринарно-санітарна експертиза м'яса дичини та продукції полювання. Огляд туши.	8,9	4	лекція
		9	2	лаб. робота
	Ветеринарна експертиза дичини, яка отруїлася, втопилася, загинула.	10,11	4	лаб. робота
8.		11	2	лекція
	Тема 8. Санітарно-профілактичні заходи в мисливському господарстві.	12,13	4	лаб. робота

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання виконується за рахунок годин самостійної роботи згідно з запропонованими студентам темами у реферативній формі (обсягом 10-20 с. відповідно оформленого друкованого тексту). Виконання його повинно сприяти розвитку навичок самостійного вивчення та цілеспрямованого аналізу конкретного питання за літературними джерелами і, по можливості, практичним матеріалом. Т

Індивідуальна робота приймається у виді рефератів та їх захисту. Написання та представлення (ілюстраційні матеріали, усна доповідь, тести) реферату оцінюються по 7-м балів за кожний вид задачі реферату. Студент повинен скласти шість додаткові питань за темою реферату та/або запитати іншого студента за темою реферату останнього. Студент отримує 1 бал за кожну правильну та повну відповідь та складене питання; 0,5 балів за не повну відповідь, або питання; 0 балів за неправильну відповідь, недоречне запитання, або за відсутності відповіді та питання.

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Zoo Animal and Wildlife Immobilization and Anesthesia, Second Edition July 2014 DOI:10.1002/9781118792919.ch9 In book: Zoo Animal and Wildlife Immobilization and Anesthesia (pp.139-147) Edition: 2nd Chapter: 9 Publisher: Wiley Blackwell Editors: Gary West, Darryl Heard, Nigel Caulkett.
2. Sontakke, Sadanand & Umapathy, Govindhaswamy & Kumar, Devender & Singh, DN. (2017). A manual on Chemical Immobilization of wild animals.
3. Fahlman, Åsa. (2008). Advances in wildlife immobilisation and anaesthesia. Doctoral Thesis Swedish University of Agricultural Sciences Uppsala 2008
4. Козлов В.М. Оптимизация использования охотничьих ресурсов / В.М. Козлов. – Киров, 2000. – 156 с.
5. Мармазинская Н.В. Методическое руководство для работ по воспроизводству и расселению бухарского оленя в местах естественного обитания / Н.В. Мармазинская. – М. : Скорость цвета, 2012. – 88 с.
6. Мартынов Е.Н. Охотничье дело. Охотоведение и охотничье хозяйство: Учебное пособие / Е.Н. Мартынов, В.В. Масайтис, А.В. Гороховников. – СПб. : Лань, 2011. – 448 с.
7. Харченко М.М. Охотоведение / М.М. Харченко. – М. : Московский государственный университет леса, 2002. – 372 с.
8. Хоєцький П.Б. Практикум з мисливствознавства / П.Б. Хоєцький. – Львів : Сполом, 2007. – 64 с.
9. Хоєцький П.Б. Мисливствознавство / П.Б. Хоєцький. – Львів : Сполом, 2006. – 112 с.

Додаткова література:

1. Зимаков Ю.А. Миорелаксанты. Проблемы практического использования их в ветеринарии / Ю.А. Зимаков, В.В. Громаков, И.Г. Хайрутдинов // Ветеринарный врач, 2002. – №1 (9). – С. 23-26
2. Мануш П.С. Рекомендации по отлову, передержке и транспортировке кабана и пятнистого оленя / П.С. Мануш. – М. : Ирида, 2000. – 20 с.
3. Харченко М.М. Охотоведение. – М. : Московский государственный университет леса, 2002. – 372 с.
4. Ключев А.Г. Охотничье хозяйство: учебник. – Иркутск : Иркутский дом печати, 2003. – 512 с.
5. Жданов С.И. Оценка охотничье-ресурсного потенциала для целей оптимизации охотхозяйственной деятельности: на примере Оренбургской области : дис. на соискание ученой степени кандидата биологических наук, специальность 03.00.32 Биологические ресурсы / С.И. Жданов. – Оренбург, 2004. – 171 с.
6. Основы лесного хозяйства: учебное пособие / Н.В. Андреев. – Йошкар-Ола : Марийский государственный технический университет, 2009. – 164 с.
7. Тюрнин Б.Н. Техника охоты: учеб. Пособие для студентов спец. 250201 «Лесное хозяйство» всех форм обучения / Б.Н. Тюрнин. – Сыктывкар, 2007. – 84 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського
2. <http://e-heritage.ru/> – Електронна бібліотека
3. <http://www.nbu.gov.ua/eb/ep.html> – Електронний фонд наукових публікацій
4. <http://eco.com.ua/> – Промислова екологія
5. <http://www.uahunter.com.ua/forum/podgotovka-biotehni-t7226.html> – Український сервер охотника – Охотничий форум

6. <http://www.hunters.com.ua/blog/pomogaya-prirode/> – Украинский портал охотника

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКА КУРСУ¹

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування лабораторних занять обов'язкове, оскільки вони зорієнтовані на практичне засвоєння матеріалу. Студентам демонструватимуться тотальні препарати паразитів використовуючи біологічні мікроскопи. Кожен студент також має провести особисто паразитологічний розтин тварин. За результати виконання практичних завдань на лабораторних роботах студент заповнює зошит та формулює висновки.

Пропуски можливі лише з поважної причини. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Накопичення відпрацювань неприпустиме! За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства - це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтесь з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, вимкніть на беззвучний режим свої мобільні телефони та не користуйтеся ними під час занять. Мобільні телефони відволікають викладача та ваших колег. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем).

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Моойіе та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Моойіе. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем. Адреси типу user123@gmail.com не приймаються!

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html

---

¹ Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!